

Zgoda na przetwarzanie danych nie zawsze potrzebna – czyli o podstawach prawnych przetwarzania danych osobowych

Radca prawny Maja Grzegorzczak

październik 2020 r.

PODSTAWOWE ZASADY DOTYCZĄCE PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

- ✓ przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i dokonywane w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą ("**zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość**");
- ✓ dane zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami ("**celowość**");
- ✓ dane adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane ("**minimalizacja danych**");
- ✓ dane prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane - należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane ("**prawidłowość**");

PODSTAWOWE ZASADY DOTYCZĄCE PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

- ✓ dane przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane;
- ✓ dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą ("**ograniczenie przechowywania**");

PODSTAWOWE ZASADY DOTYCZĄCE PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

- ✓ dane przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwolonym lub niezgodnym z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych ("**integralność i poufność**");
- ✓ administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie ("**rozliczalność**").

Zasada legalności przetwarzania (art. 5 lit. a RODO)

- ❖ Dane muszą być przetwarzane zgodnie z prawem
- ❖ Dozwolony charakter przetwarzania danych wg. RODO:
 - ✓ **art. 6 ust. 1 - dane zwykłe**
 - ✓ **art. 9 ust. 2 - dane szczególnych kategorii**
 - ✓ **art. 10 - dane dotyczące wyroków skazujących i czynów zabronionych**

Dane zwykłe - przetwarzanie jest generalnie dozwolone

Warunek - spełniona jest co najmniej jedna z przesłanek z art. 6 ust. 1

Dane szczególnych kategorii przetwarzanie jest generalnie zabronione

Wyjątki: spełniony jest jeden z warunków z art. 9 ust. 2

Artykuł 9 ust. 1 (RODO)

Przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych

- **Zabrania się** przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.

Wyjątki - przykłady:

- a) osoba, której dane dotyczą, **wyraziła wyraźną zgodę na przetwarzanie tych danych osobowych** w jednym lub kilku konkretnych celach, chyba że prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego przewidują, iż osoba, której dane dotyczą, nie może uchylić zakazu, o którym mowa powyżej;

- b) przetwarzanie jest **niezbędne do wypełnienia obowiązków i wykonywania szczególnych praw** przez administratora lub osobę, której dane dotyczą, w dziedzinie prawa pracy, zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej, o ile jest to dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego (...)

Wyjątki - przykłady:

- a) przetwarzanie dotyczy danych osobowych w sposób oczywisty upublicznionych przez osobę, której dane dotyczą;
- b) przetwarzanie jest niezbędne do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń lub w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy;
- c) przetwarzanie jest niezbędne do celów profilaktyki zdrowotnej lub medycyny pracy, do oceny zdolności pracownika do pracy, diagnozy medycznej, zapewnienia opieki zdrowotnej lub zabezpieczenia społecznego, leczenia lub zarządzania systemami i usługami opieki zdrowotnej lub zabezpieczenia społecznego na podstawie prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego lub zgodnie z umową z pracownikiem służby zdrowia (...).

- **„dane biometryczne”** – oznaczają dane osobowe, które wynikają ze specjalnego przetwarzania technicznego, dotyczą cech fizycznych, fizjologicznych lub behawioralnych osoby fizycznej oraz umożliwiają lub potwierdzają jednoznaczną identyfikację tej osoby, takie jak **wizerunek twarzy** lub **dane daktyloskopijne**.
- odcisk palca;
 - siatkówka oka;
 - sposób poruszania się;
 - barwa głosu;
 - kształt ucha;
 - kształt geometrii dłoni.
- **„dane dotyczące zdrowia”** – oznaczają dane osobowe o zdrowiu fizycznym lub psychicznym osoby fizycznej – w tym o korzystaniu z usług opieki zdrowotnej – ujawniające informacje o stanie jej zdrowia.

Dane zwykłe (art. 6 ust. 1 RODO) - zasada zgodności z prawem

Rozporządzenie określa katalog warunków, w jakich przetwarzanie danych osobowych będzie uznane za zgodne z prawem:

- osoba, której dane dotyczą **wyraziła zgodę** na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów;
- przetwarzanie jest **niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy;**

- przetwarzanie jest **niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze** – np. dokonanie stosownych zgłoszeń różnych instytucjach (ZUS);
- przetwarzanie jest **niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi;**
- przetwarzanie jest **niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią**, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem.

A zatem podstawy prawne przetwarzania danych możemy przedstawić następująco:

Zgoda

Umowa

Przepis prawa

Ochrona osób
fizycznych

Interes publiczny

Usprawiedliwiony
interes
administratora

(!!!) Pamiętaj

Zgoda nie jest konieczna, jeżeli przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy.

Ocena dopuszczalności przetwarzania danych

potrzeba przetwarzania danych osobowych

weryfikacja jakiego rodzaju dane będą przetwarzane

dane zwykłe

ocenić, czy zachodzi jedna z podstaw do przetwarzania danych zwykłych

dane szczególnych kategorii

ocenić, czy zachodzi jedna z podstaw do przetwarzania danych szczególnych kategorii

dane dotyczące karalności i naruszeń prawa

ocenić, czy zachodzą wymogi do przetwarzania danych o karalności i czynach zabronionych

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych Art. 4 pkt 11) RODO

„Zgoda” osoby, której dane dotyczą oznacza

- dobrowolne,
- konkretne,
- świadome
- jednoznaczne

okazanie woli, którym osoba, której dane dotyczą, w formie oświadczenia lub wyraźnego działania potwierdzającego, przyzwala na przetwarzanie dotyczących jej danych osobowych.

(!!!) Warunki wyrażenia zgody (art. 7 RODO)

- 1) Jeżeli przetwarzanie odbywa się na podstawie zgody, **administrator musi być w stanie wykazać**, że osoba, której dane dotyczą, wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych.
- 2) Jeżeli osoba, której dane dotyczą, wyraża zgodę w pisemnym oświadczeniu, które dotyczy także innych kwestii, **zapytanie o zgodę musi zostać przedstawione w sposób pozwalający wyraźnie odróżnić je od pozostałych kwestii, w zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, jasnym i prostym językiem**. Część takiego oświadczenia osoby, której dane dotyczą, stanowiąca naruszenie niniejszego rozporządzenia nie jest wiążąca.

(!!!) Warunki wyrażenia zgody (art. 7 RODO)

- 1) Osoba, której dane dotyczą, **ma prawo w dowolnym momencie wycofać zgodę**. Wycofanie zgody nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem. Osoba, której dane dotyczą, **jest o tym informowana, zanim wyrazi zgodę**. Wycofanie zgody musi być równie łatwe jak jej wyrażenie.
- 2) Oceniając, czy zgodę wyrażono dobrowolnie, w jak największym stopniu uwzględnia się, czy między innymi od zgody na przetwarzanie danych nie jest uzależnione wykonanie umowy, w tym świadczenie usługi, **jeśli przetwarzanie danych osobowych nie jest niezbędne do wykonania tej umowy**.

Co oznacza, że dane są „niezbędne do wykonania umowy”

- Przetwarzanie musi być niezbędne do wypełnienia umowy z każdą indywidualną osobą, której dane dotyczą.

Przykłady:

- ✓ przetwarzanie adresu osoby, której dane dotyczą, aby towary nabyte online mogły być dostarczone,
- ✓ przetwarzanie szczegółów karty kredytowej w celu ułatwienia płatności,
- ✓ przetwarzanie informacji dotyczących płac i rachunku bankowego, tak aby można było wypłacić wynagrodzenia.

Musi istnieć bezpośrednie i obiektywne powiązanie pomiędzy przetwarzaniem danych i celem wykonania umowy.

(!!!) Ważne

- ❖ **cel przetwarzania danych osobowych nie może być ukryty ani połączony z realizacją umowy lub usługi, do czego te dane osobowe nie są konieczne,**
- ❖ **przetwarzanie danych osobowych, na które prosi się o zgodę, nie może stać się bezpośrednio lub pośrednio wspólną realizacją umowy,**
- ❖ **dwie podstawy prawne legalnego przetwarzania danych osobowych tj. zgoda i umowa, nie mogą być połączone ani niejasne.**

(!!!) Ważne

- ❖ **zgoda na przetwarzanie danych osobowych, która nie jest konieczna, nie może być uważana za obowiązkowy element w zamian za realizację umowy lub świadczenie usługi.**

(!!!) Ważne

Jeżeli zatem podanie danych osobowych jest niezbędne dla zawarcia i wykonania umowy, nie wprowadzajmy do umowy dodatkowo i na wszelki wypadek zgód na przetwarzanie danych – co zrobimy, gdy osoba wycofa zgodę na przetwarzanie swoich danych??

Szczegółowość zgody

- ❖ jeżeli administrator połączył kilka celów przetwarzania i nie próbował uzyskać odrębnej zgody dla każdego celu, nie ma dobrowolności,
- ❖ szczegółowość jest ściśle powiązana z koniecznością, aby zgoda była konkretna,
- ❖ gdy przetwarzanie danych jest prowadzone w kilku celach, rozwiązanie zapewniające przestrzeganie warunków ważnej zgody polega na **szczegółowości, tj. na oddzieleniu tych celów i uzyskaniu zgody dla każdego celu.**

Niezbędność przetwarzania dla wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze

Art. 6 ust. 3 zd. 2 RODO

- ❖ cel przetwarzania musi być określony w tej podstawie prawnej
- konieczność sporządzenia dokumentacji np. finansowej czy księgowej;
- konieczność dokonania zgłoszeń do odpowiednich organów.

Prawnie uzasadniony interes administratora

- identyfikacja celu dla którego podstawą prawną przetwarzania może być prawnie uzasadniony interes administratora lub strony trzeciej
- **niezbędność** dla realizacji celu wynikającego z tego interesu
- brak przesłanki negatywnej w postaci nadrzędności interesów lub podstawowych praw i wolności podmiotów danych

Działania wykonywane w ramach prawnie uzasadnionego interesu administratora

- wyjaśnienie naruszeń prawa;
- przetwarzanie danych osobowych bezwzględnie niezbędne do zapobiegania oszustwom;
- zapobieganie kradzieżom, aktom wandalizmu poprzez zastosowanie wideo nadzoru (**monitoring**) w określonych miejscach;
- przetwarzanie danych osobowych do celów marketingu bezpośredniego.

wyj. art. 10 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną

art. 172 prawa telekomunikacyjnego – te przepisy wymagają konkretnych zgód na marketing drogą elektroniczną

Więcej niż jedna przesłanka legalizacyjna w danym stanie faktycznym

- obowiązek wykazania podstawy przetwarzania danych, na której opiera się administrator w momencie zbierania danych
- administrator powinien uprzednio zdecydować, która podstawa będzie najwłaściwsza
- przesłanka zgody wykorzystywana „na wszelki wypadek” w sytuacji, gdy administrator dysponuje właśnie inną przesłanką przetwarzania danych w tym samym celu i zakresie np. związaną z wykonywaniem umowy czy realizacją obowiązku wynikającego z przepisu prawa – jest to działanie **NIEDOPUSZCZALNE**.

Zgody tzw. marketingowe (newsletter)

(???)

Jakie zgody powinien wyrazić klient, który zapisuje się do newslettera na stronie internetowej (newsletter z ofertą, informacjami o nowych działaniach)?

- Gdy e - mail, zawierający newsletter, ma być wysłany do oznaczonego klienta będącego osobą fizyczną (np. do jednoosobowego przedsiębiorcy) na identyfikujący go adres elektroniczny (np. zawierający jego imię i nazwisko), wówczas musi on wcześniej wyrazić na to zgodę na podstawie art. 10 ust. 2 **ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną (i tylko i wyłącznie na tej podstawie)**.
- Jeżeli jednak klient ten jest osobą prawną (np. spółką prawa handlowego) albo nawet jednoosobowym przedsiębiorcą, ale takim, który w adresie e-mailowym nie podał swoich, pozwalających na jego identyfikację, danych osobowych (bo np. ten adres to: biuro@firma.pl), to newsletter może być mu wysłany e-mailem, bez uzyskania na to jego uprzedniej zgody, ale wyłącznie w oparciu o treść art. 6 ust. 1 lit. f RODO. Jest to mianowicie niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez ADO (tu - marketing bezpośredni).

(!!!)

Przykład zgody:

"Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2002r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną wyrażam zgodę na przekazywanie przez XYZ Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, na udostępniony przeze mnie adres poczty elektronicznej (e- mail) informacji handlowych obejmujących"

- ❖ Jako podsumowanie należy także podkreślić, że marketing bezpośredni z wykorzystaniem środków elektronicznych przez przedsiębiorcę, który nie uzyskał zgody potencjalnego klienta, stanowi dodatkowo czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów ustawy z 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów.
- ❖ To na administratorze ciąży obowiązek wykazania, że podejmowane przez niego działania są legalne, a w szczególności, że uzyskał zgodę na przetwarzanie danych do celów marketingowych. W przypadku kontroli niezbędne jest wykazanie, że zgoda została faktycznie pozyskana, co oznacza, że trzeba każdą zgodę dokumentować i przechowywać tak długo, jak długo dane będą przetwarzane w celu, w którym została wyrażona. Warto podkreślić dodatkowo, że RODO wymaga, aby dane były przetwarzane w zakresie adekwatnym do celu. Gromadzenie na potrzeby „udokumentowania zgody” dodatkowych danych, jak PESEL czy numer dowodu osobistego, narusza zasadę adekwatności i należy takich praktyk bezwzględnie unikać.

Kancelaria Prawna
Maja Grzegorzczuk
Radca Prawny

✉ kancelaria@maja-grzegorzczuk.com
www.maja-grzegorzczuk.com

☎ tel./fax 91 434 13 67
kom. 501 148 704

ul. Monte Cassino 38/1; 70-764 Szczecin

📘 facebook.com/MajaGKancelaria

**Dziękujemy
za uwagę**

